

ВРАНГЕЛЬ Петро Миколайович (Врангель Петр Николаевич; 15(27). 08. 1878, м. Новоолександрівськ, нині м. Зарасай, Литва — 25. 04. 1928, Брюссель, похов. у Белграді) — російський військовий діяч. Учасник рос.-япон. та 1-ї світ. воєн. Бойові нагороди. Закін. Гірн. інститут у С.-Петербурзі (1901), Академію Генштабу (1910). Під час 1-ї світової війни — флігель-ад'ютант царя Миколи II (1916), командир зведеного кінного корпусу на Пд.-Зх. фронті (1917). Після більшов. перевороту залишив військ. службу й виїхав до Криму, де мешкала його родина. Перебуваючи у травні 1918 в Києві, отримав від П. Скоропадського запрошення зайняти посаду нач. штабу створюваної укр. армії, однак, не поділяючи самостійницькі погляди гетьмана, відмовився від пропозиції. У серпні 1918 виїхав на Кубань, де вступив до лав Добровольчої армії, командував кінною дивізією, корпусом, Кавказ. армією. У грудні 1919 очолив залишки Добровольчої армії, що під ударами більшовиків і повстанців Н. Махна відступала з України до м. Ростов-на-Дону. Внаслідок роз-

біжностей з гол. командуванням стосовно планів бойових дій розгорнув у офіцер. середовищі агітацію за усунення А. Денікіна з посади головнокомандувача ЗС Пд. Росії, за що був відсторонений від командування і висланий за кордон. Після поразки білогвардій. військ на Дону і Кубані та евакуації їх залишків у Крим на військ. нараді в Севастополі у квітні 1920 признач. головнокомандувачем ЗС Пд. Росії. Впродовж травня-липня 1920 керовані ним сили завдали низку поразок рад. військам у пд. р-нах України. Усвідомлюючи неможливість продовження зброй. боротьби з більшовиками без союзників, у серпні-жовтні 1920 розпочав переговори з представниками польс. уряду, а також намагався порозумітися з Директорією, укр. громад.-політ. діячами русофіл. орієнтації, Н. Махном та ін. укр. повстан. ватажками. С. Петлюра, погоджуючись на спільні дії, разом з тим вважав, що В. використовує українців лише як тимчас. союзників. План стратег. наступу об'єднаних польс.-укр.-рос. сил проти більшовиків на території України не був реалізов. як з причини розбіжностей між його можливими учасниками, так і у зв'язку з наступом більшов. армії на Крим на поч. листопада 1920. Зазнавши поразки у боях за Крим, В. емігрував за кордон, де у 1924 заснував Рос. заг.-воїн. союз.

Основні праці

Начертание зверя. Берлин, Б. р.; Воспоминания. Ч. 1-2. Москва, 1992.

Рекомендована література

1. Какурин Н. Как сражалась революция. Т. 2. 1919-1920. Москва, 1990;
2. Врангель Л. С. Крым. Париж, Б. р.

А. В. Кентій

Бібліографічний опис:

Врангель Петро Миколайович / А. В. Кентій // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-29962>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).